

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ НАПН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР «МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнського науково-практичного
онлайн-семінару*

«ОБДАРОВАНІСТЬ: МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА СПЕЦИФІКА МОНІТОРИНГУ»

30, 31 травня 2022 року

Київ
2022

О-13 Обдарованість: методи діагностики та специфіка моніторингу : матеріали Всеукраїнського науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 30, 31 травня 2022 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2022. – 572 с.

У збірник увійшли статті та тези учасників Всеукраїнського науково-практичного онлайн-семінару «Обдарованість: методи діагностики та специфіка моніторингу», у яких розглянуто низку актуальних напрямів:

- Робота з обдарованими дітьми та молоддю в умовах воєнного стану
- Основні тенденції та сучасні підходи до ідентифікації обдарованих учнів
- Педагогічна діагностика обдарованості
- Освітні та інформаційно-цифрові технології в діагностиці та супроводі розвитку обдарованої особистості
- Моніторинг розвитку обдарованості в освітньому процесі

Видання рекомендовано для науковців, керівників і представників освітніх закладів, інститутів післядипломної освіти, педагогічних працівників усіх ланок системи освіти, психологів, соціологів та інших фахівців.

Статті подано в авторській редакції (збережено стилістику, орфографію та мову). Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела тощо.

УДК 376-056.45

3. Липова Л., Морозова Л., Луценко Л. Специфіка навчання обдарованих дітей// Рідна школа.-2003.-№7. С.8- 11.
4. Настенко Н. Рекомендації щодо форм та методів роботи з обдарованими школярами.//Завуч.-2000.-№ 6.
5. Одарённые дети // Под ред. Г.В.Бурменской, В.М.Слущкого. – М.: Прогресс, 1991. – 376 с.
6. Сущенко Т.І. Характерні особливості обдарованих дітей // Початкова школа. – 1994. – №2. – С. 10-11. На Корекційна робота соціального педагога. Ігри та вправи /уклад. Л. В. Туріщева. — Х.: Вид. група «Основа», 2012. — 127 [1] с. — (Серія «Психологічна служба школи»).
7. Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика. Збірник наукових праць. Випуск 2. – К.: Інститут обдарованої дитини АПН України, 2009. – 276 с.
8. Психодіагностика обдарованості: — Х.: Вид. група «Основа»: «Тріада+», 2007.— 128 с. — (Психологічна служба школи).
9. Психолого-педагогічне тестування обдарованої молоді. Методичний посібник / Укл. О. Р. Шелегеда. Запоріжжя: КЗ «ЗОЦТКУМ» ЗОР,
10. Робота з обдарованими дітьми / М. О. Володарська, А. І. Настенко, О. М. Пілаєва, С. М. Полуніна, В. М. Сисоєва.— Х. : Вид. група «Основа», 2010.— 190, [2] с. — (Б-ка журн. «Початкове навчання та виховання»; Вип. 1 (73)
11. Джерело: <https://www.pedrada.com.ua/article/1175-znahodmo-yaknayblshe-obdarovanih-uchniv>

Перцов В. І.,

д.мед.н., професор, завідувач кафедри медицини катастроф, військової медицини та нейрохірургії, Запорізький державний медичний університет, profpertsov@gmail.com

Телушко Я. В.,

к.мед.н., доцент вищого навчального закладу, кафедра медицини катастроф, військової медицини та нейрохірургії, Запорізький державний медичний університет, yv_telushko@ukr.net

Савченко С. І.,

к.мед.н., асистент кафедри медицини катастроф, військової медицини та нейрохірургії, Запорізький державний медичний університет, s.i.savchenko@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ ОБДАРОВАНИХ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ У КОНТЕКСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА БАЗІ ПЛАТФОРМИ MS TEAMS У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Діагностики обдарованості серед студентів вищих навчальних закладів медичного профілю в умовах дистанційної освіти має певні труднощі. В даній роботі представлено погляд на вирішення цієї проблеми під час викладання

клінічних дисциплін в Запорізькому державному медичному університеті з використанням платформи MS Teams.

Ключові слова: вища медична освіта, обдарованість, дистанційна освіта, MS Teams

Diagnosis of giftedness among students of higher educational institutions of medical profile in terms of distance education has some difficulties. This paper presents a view on solving this problem during the teaching of clinical disciplines at Zaporizhia State Medical University using the MS Teams platform. Key words: higher education, giftedness, distance education, MS Teams.

Вступ. Впровадження цифрових технологій у вищій школі стало рішенням для подолання викликів, що спіткають Україну останні роки (пандемія коронавірусної хвороби, воєнний стан). Традиційно, під час практичних та семінарських занять, в процесі дискусії, викладач мав змогу ідентифікувати студентів, що проявляють схильність до наукової роботи задля подальшого залучення до студентських гуртків та формування резерву майбутніх кадрів. Водночас, певні недоліки відсутності «живого спілкування» викладача із здобувачем потребує пошуку нових підходів.

Мета роботи: ознайомити викладацьку спільноту з досвідом виявлення обдарованих студентів в умовах дистанційної та змішаної форми освіти.

Матеріали і методи: у роботі представлено досвід викладання клінічних дисциплін в умовах дистанційної освіти на базі кафедри медицини катастроф, військової медицини та нейрохірургії Запорізького державного медичного університету у період з 2020 по 2022 роки.

Результати та обговорення. Обдарованість – це системна якість психіки, яка розвивається протягом життя і визначає можливість досягнення людиною більш високих результатів в одному чи декількох видах діяльності у порівнянні з іншими людьми [1]. Обдарованість, у контексті повсякденної активності, визначається як схильність особистості до розвитку загальних чи спеціальних здібностей. Окремі вчені розглядають обдарованість як комплексне явище, що має поєднувати інтелект, творчий підхід та вмотивованість [2].

Узагальнюючи вище наведене можна сказати, що в основі обдарованості лежить схильність до конкретної діяльності і загальні психічні якості [3,4]. В цілому, обдарованість складається з трьох компонентів:

- 1) високої пізнавальної активності (увага, сприйняття, пам'ять, здатність до абстрагування та прогнозування);
- 2) творчого підходу до отриманих знань (схильність до порівняння та співставлення матеріалу, оригінальний підхід у вирішенні задач);
- 3) емоційної захопленості (інтерес, вмотивованість, легкість у подоланні труднощів та невдач).

Таким чином, обдарованість охоплює два аспекти поведінки: інструментальний і мотиваційний. Інструментальний характеризує способи діяльності, мотиваційний – ставлення суб'єкта до тієї чи іншої сторони дійсності, а також безпосередньо до своєї діяльності. Підсумовуючи зазначене раніше, формуються такі ознаки обдарованості, як особливості індивіда, що проявляються в його діяльності.

У викладацькій діяльності за для реалізації дистанційної освіти в ЗДМУ використовується платформа MS Office 365. Програмне середовище MS Teams, завдяки гнучкості та різноманітному набору інструментів забезпечує високу якість взаємодії між викладачем та здобувачем, дозволяє реалізувати всі форми навчального процесу. Викладач створює «команду» MS Teams, що є своєрідним цифровим еквівалентом академічної групи. У такій групі є можливість спілкування в текстовому чаті, відеочаті, використовувати віртуальну дошку для підсилення візуального компоненту, вирішувати тести MS Forms (прості, складні, з відкритими відповідями тощо) чи інші завдання у середовищі Assignment. Саме середовище Assignment надає найбільшу різноманітність у методах контролю знань студентів та виявлення ознак обдарованості.

Найпоширенішим завданням, що може виявити схильність до викладацької діяльності, є створення тестів здобувачами освіти. Викладач може оцінити рівень складності запитання тесту, що сформував студент, проаналізувати якість та релевантність варіантів відповіді. Переваги цього методу діагностики обдарованості очевидна – це його простота та швидкість перевірки. Однак існує один вагомий недолік – відсутність стимуляції для формування професійної компетентності з предмету. Адже створення тестового завдання далеко не завжди потребує глибинного розуміння проблеми, схильність до нестандартного мислення та навик прогнозування. Тобто, таке завдання в меншій мірі відображає рівень оволодіння темою.

Якісною альтернативою, є самостійне створення студентами ситуаційної задачі з еталонною відповіддю. Здобувач, під час виконання такого завдання, має моделювати вхідні дані у вигляді скарг пацієнта, анамнезу захворювання та життя, наводити клінічну картину, дані лабораторних та інструментальних обстежень. Створення еталонної відповіді до клінічної задачі потрібно для перевірки знань сучасних алгоритмів діагностики та лікування. Повнота відповіді, розгорнутий опис результатів дослідження та їх аналіз, новітні методи діагностики та лікування демонструють високу вмотивованість студента до вивчення додаткової літератури та зацікавленість в проблематиці завдання, здатність абстрактно та нестандартно мислити. Такого роду завдання стимулюють створення професійних компетентностей, що відповідає головним цілям навчання у вищій школі.

Висновки. Широке впровадження дистанційних форм освіти потребують всебічної адаптації до нових умов навчання з використанням сучасних навчальних платформ. Впровадження завдань по створенню ситуаційних задач з еталонними відповідями сприяє виявленню обдарованих студентів та дозволяє якісно контролювати рівень їх знань, сприяє розвитку професійних компетентностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Губенко О.В. Основні прояви інтелектуальної обдарованості / О.В.Губенко // Обдарована дитина. – 2011. - №1. – С.2-5.
2. Кульчицька О. Соціальне середовище у розвитку обдарованості / О. Кульчицька // Обдарована дитина. – 2004. – № 8. – С. 2-9.
3. Максименко С.Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія: Навч. посіб. / С.Д. Максименко, В. О. Соловієнко. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.
4. Міщиха Л. П. Психологія творчості: Навч. посіб. / Л.П. Міщиха. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. – 448 с.

Піддячий М. І.,
*доктор педагогічних наук, професор
головний науковий співробітник відділу профільного навчання
Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України
член-кореспондент Міжнародної Слов'янської Академії
освіти імені Яна Амоса Коменського
rminapn@gmail.com*

РОЗВИТОК ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ: ЦИВІЛІЗАЦІЙНИЙ ЖИТТЄВИЙ ПРОСТІР І «РАШИЗМ»

У розробленні акцентується увага на розвитку обдарованості особистості як комплексній науково обґрунтованій системі форм, методів, засобів і технологій спрямованою на реалізацію особистісних та суспільних цілей, формування якостей та визначенні цінностей на шляху розбудови міжособистісних відносин у процесі досягнення мети.

Ключові слова: досвід, засоби, методи, обдарованість, освіта, розвиток, форми.

The development focuses on the development of gifted personality as a comprehensive scientifically sound system of forms, methods, tools and technologies aimed at achieving personal and social goals, forming qualities and defining values by building interpersonal relationships in the process of achieving the goal.

Key words: *experience, means, methods, talent, education, development, forms.*

Розвиток обдарованої особистості в умовах цивілізаційного життєвого простору має системний характер, спрямований на духовну, психофізіологічну,